

Priedas Nr. 3

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių ir energijos sutaupymų apskaičiavimo metodikų aprašymas, kuriomis įgyvendinamas Energijos efektyvumo direktyvos (ES) 2023/1791 8 straipsnis

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2023/1791/ES 8 straipsnio reikalavimą taupyti energiją, Lietuvos privalomas tikslas iki 2030 m. yra sutaupyti ne mažiau kaip 39,3 TWh (3 383,9 ktne) suminės galutinės energijos. Eurostat duomenimis, 2016 m. galutinis energijos suvartojimas buvo 5 099 ktne, 2017 m. – 5 344 ktne, o 2018 m. – 5 568 ktne¹. Vidutinis šių 3 metų, ėjusių prieš 2019 m. sausio 1 d. duomenis, galutinės energijos suvartojimas Lietuvoje 5 337 ktne. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslas bus įgyvendinamas NEKSVP 3.2 dalyje pateiktomis energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonėmis.

1. Didesnių taikomų akcizų ir mokesčių įtaka degalų suvartojimui (EE1-E)

Politikos priemonės rūšis: fiskalinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemone skatinama mažinti benzino, dyzelino ir suskystintų naftos dujų suvartojimą, taikant didesnius už Europos Sąjungos nustatytus minimalius akcizus ir mokesčius, o tai didina energijos vartojimo efektyvumą.

Politikos priemonės taikymo trukmė: ne mažiau kaip iki 2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis:

Tai mokestinė priemonė, pagal kurią Lietuvoje taikomi didesni mokesčiai transporto sektoriaus variklių degalams, nei Europos Sąjungoje nustatyti minimalūs tokių mokesčių dydžiai. Taikant didesnius mokesčius, tokia politikos priemonė mažina transporto sektoriaus variklių degalų vartojimo paklausą ir tai turi teigiamos įtakos šalies galutinės energijos suvartojimui. Lietuvoje taikomų mokesčių variklių degalams dydžiai nustatyti Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme bei Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme. Europos Sąjungos minimalūs tokių mokesčių įverčiai nustatyti Tarybos Direktyvoje 2006/112/EB bei Tarybos Direktyvoje 2003/96/EB.

Taikant šią politikos priemonę numatoma kad metinis sutaupytos energijos kiekis bus apie – 0,788 TWh, o suminis sutaupytos energijos kiekis iki 2030 m. bus apie – 8,66 TWh.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos ministerija.

Tiksliniai sektoriai ir mokesčių mokėtojų segmentas: transporto sektorius, fiziniai ir juridiniai asmenys.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Sutaupymai bus apskaičiuojami pagal toliau pateiktą metodiką, kurioje praktinis energijos sutaupymų dėl energijos mokesčių apskaičiavimas paremtas bendroju pusiausvyros modeliu.

¹ Pagal šių metų duomenis skaičiuojamas 39,3 TWh energijos taupymo tikslas 2030 m. Naujausiais duomenimis, 2019 m. buvo suvartota 5557 ktne, 2020 m. – 5308 ktne, o 2021 m. – 5662 ktne galutinės energijos. 2021 m. buvo sutaupyta 6,4 TWh galutinės energijos.

Pirmajame etape yra įvertinamas energijos vieneto (transporto degalų) kainos skirtumas (pasikeitimas) dėl skirtingo dydžio mokesčių:

$$\frac{E_{TaxP} - E_{EUminTaxP}}{E_{EUminTaxP}} = \Delta p$$

čia:

???????? – energijos vieneto (transporto degalų) kaina su atitinkamų verčių mokesčiais Lietuvoje;

???????????????? – apskaičiuota vidutinė energijos vieneto (transporto degalų) kaina su ribiniais minimaliais atitinkamais mokesčių įverčiais Europos Sąjungoje;

Δp – mokesčių skirtumas (mokesčių įtaka) energijos vieneto kainai (transporto degalų).

Antrajame etape yra apskaičiuojamas prognozuojamas energijos (transporto degalų) suvartojimas, jeigu nebūtų taikomi atitinkamo dydžio mokesčių įverčiai. Elastingumo įvertis patenka į šį antrą etapą:

$$E_{ActualCons} \times \frac{1}{1 + \Delta p \times el_{accepted}} = E_{Cons w/o tax}$$

čia:

???????????????? – faktinis energijos (transporto degalų) suvartojimas;

???????????????? = trumpalaikio elastingumo įverčiai, nustatyti 2020 m. studijoje „Lietuvoje taikomų mokesčių įtakos energijos ir energijos išteklių suvartojimui įvertinimas“;

???????? ?/? ???? – prognozuojamas energijos (transporto degalų) suvartojimas, jeigu nebūtų atitinkamų mokesčių dydžių.

Trečiajame etape yra apskaičiuojami energijos sutaupymai dėl mokesčių:

$$E_{Cons w/o tax} - E_{ActualCons} = E_{savings}$$

čia:

???????????? – energijos sutaupymai iš fiskalinės priemonės.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra kuri patikrins statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

2. Daugiabučių pastatų atnaujinimas (modernizavimas) (EE2-E ir EE2-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemone skatinama daugiabučių namų, pastatytų pagal galiojusius iki 1993 metų statybos techninius normatyvus, savininkus atnaujinti (modernizuoti) daugiabučius namus, kad didėtų pastatų energinis naudingumas. Pagal Daugiabučių pastatų atnaujinimo programą teikiama lengvatiniai

kreditai ir kita įstatymų nustatyta valstybės parama butų ir kitų patalpų savininkams bei skatinama butų ir kitų patalpų savininkų iniciatyva įgyvendinti energiją taupančias priemones.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: 2021-2026 m. įgyvendinamoje priemonėje skaičiuojamieji sutaupymai – iki 2026 m. pabaigos turėtų būti atnaujinta 2 269 daugiabučiai ir kasmet sutaupoma maždaug po 96 GWh, iki 2030 metų – 5,29 TWh. 2024-2030 m. įgyvendinamoje priemonėje iš viso planuojama renovuoti **5042** daugiabučius, kasmet ši priemonė leis sutaupyti maždaug po 53 GWh energijos, iki 2030 m. – 2,94 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra.

Tikslinis sektorius: namų ūkiai (daugiabučiai gyvenamieji pastatai).

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Daugiabučių pastatų atnaujinimo programoje numatytos šios pagrindinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės: šildymo ir (ar) karšto vandens sistemų atnaujinimas (modernizavimas); energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas; vėdinimo sistemos sutvarkymas arba pertvarkymas; stogo ar perdangos pastogėje šiltinimas; išorinių sienų, cokolio šiltinimas; balkonų ar lodžijų įstiklinimas; langų keitimas; rūšio perdangos šiltinimas; liftų atnaujinimas; bendrojo naudojimo elektros inžinerinės sistemos ir (ar) apšvietimo sistemos atnaujinimas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal pastato energinio naudingumo sertifikatus, išduotus prieš ir po priemonės įgyvendinimo. Bus skaičiuojamas energijos sąnaudų sumažėjimas 1 kvadratiniam metrui pagal sertifikato duomenis. Atsakingos institucijos apskaičiuos sutaupymus kiekvienam projektui ir pateiks galutinius sutaupymus už duomenų patikrinimą atsakingai institucijai.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

3. Viešųjų pastatų atnaujinimas (EE3-E ir EE3-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemone skatinama didinti šilumos ir elektros energijos vartojimo efektyvumą viešuosiuose pastatuose, mažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO₂) kiekį bei užtikrinti viešųjų pastatų infrastruktūros atitiktį higienos normų reikalavimams. Viešųjų pastatų programa nustato pagrindinį reikalavimą pastatų atnaujinimui, t. y. pastatas po atnaujinimo turi pasiekti ne mažesnę kaip B pastato energinio naudingumo klasę. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa finansuojama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Europos struktūrinių investicijų fondų, tarptautinių organizacijų, privačių investuotojų ir kitų šaltinių lėšomis.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad 2021-2028 m. įgyvendinama centrinės valdžios viešųjų pastatų priemone iki 2030 m. bus atnaujinta apie 367 000 m² centrinės valdžios viešųjų pastatų ploto ir 2021-2025 m. įgyvendinama savivaldybių viešųjų pastatų priemone iki 2030 m. bus atnaujinta apie 86 220 m² savivaldybių viešųjų pastatų ploto. Pagal 2024-2030 m. įgyvendinamą viešųjų pastatų atnaujinimo priemonę nuo 2026 m. iki 2030 m. bus atnaujinta apie 143 tūkst. m² centrinės valdžios viešųjų pastatų ploto ir 363 780 m² savivaldybių viešųjų pastatų ploto. Pagal šiuo metu galiojantį teisinį

reguliuojamą viešieji pastatai po atnaujinimo turi pasiekti minimalią B arba C klasę, pagal 2024-2030 m. priemonę – beveik nulinę emisiją. Įgyvendinant 2021-2028 m. centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimo priemonę ir 2021-2025 m. savivaldybių viešųjų pastatų atnaujinimo priemonę kasmet bus sutaupoma apie 7 GWh energijos ir bendrai ši priemonė iki 2030 m. leis sutaupyti apie 0,41 TWh energijos. Įgyvendinant 2024-2030 m. viešųjų pastatų atnaujinimo priemonę kasmet bus sutaupoma apie 5 GWh energijos ir bendrai ši priemonė iki 2030 m. leis sutaupyti apie 0,28 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija. Aplinkos ministerija atsakinga už savivaldybės vieuosius pastatus, Energetikos ministerija – už centrinės valdžios vieuosius pastatus).

Tiksliniai sektoriai: paslaugų sektorius, savivaldybių ir centrinės valdžios viešieji pastatai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje numatytos šios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės: šildymo (vėsinimo) ir karšto vandens inžinerinių sistemų modernizavimas; vėdinimo ir (ar) rekuperacijos sistemų modernizavimas ar įrengimas; stogo šiltinimas, išorinių pastato sienų ir cokolio šiltinimas; perdangų virš įvažiavimų, įėjimų šiltinimas, lauko ir tambūro durų keitimas; langų keitimas į mažesnio šilumos pralaidumo langus; rūšio perdangos ir (ar) grindų ant grunto šiltinimas, apšvietimo sistemos modernizavimas, pastate įrengtos katilinės modernizavimas ir atnaujinančių energijos išteklių įrengimas, bendrojo naudojimo inžinerinių sistemų atnaujinimas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal pastato energinio naudingumo sertifikatus, išduotus prieš ir po priemonės įgyvendinimo. Bus skaičiuojamas energijos sąnaudų sumažėjimas 1 kvadratiniam metrui pagal sertifikato duomenis. Atsakingos institucijos apskaičiuos sutaupymus kiekvienam projektui ir pateiks galutinius sutaupymus už duomenų patikrinimą atsakingai institucijai.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

4. Susitarimai su energijos tiekėjais dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo (EE4-E)

Politikos priemonės rūšis: informacijos teikimo priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Šios priemonės tikslas – šviesti ir konsultuoti vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus, kurie keistų vartotojų elgseną ir įpročius didinant energijos vartojimo efektyvumą. Energijos tiekėjai užtikrins vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtį ir priemonių, kurios numatytos susitarimuose ar per kitus asmenis sudarytuose susitarimuose, įgyvendinimą.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: skaičiuojamieji sutaupymai – vidutiniškai per metus bus sutaupoma apie 277 GWh; iki 2030 metų – 2,77 TWh.

Tiksliniai sektoriai: fiziniai ir juridiniai asmenys, šilumos, elektros ir dujų sektoriai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Švietimo ir konsultavimo susitarimuose numatyta, kad energijos tiekėjai gali taikyti nustatytas švietimo ir konsultavimo priemones, t. y. informacijos skelbimas interneto svetainėje, projektų viešinimo renginiai, konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą, konsultacijos atvykus pas vartotoją, elektros energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas, vėdinimo sistemų efektyvaus eksploatavimo bei kiti racionalaus energijos vartojimo mokymai, informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose.

Priemonės sutaupyto energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Sutaupymai bus paskaičiuojami pagal numanomo sutaupyto kiekio įvertinimą atliekant apklausą, kurios metu nustatoma vartotojų reakcija į rekomendacijas, informavimo kampanijas, ženklavimo ar sertifikavimo sistemas ar išmaniųjų skaitiklių naudojimą. Pirmiausia nustatomas numanomas sutaupyti energijos kiekis, pagal vidutinį metinį tikslinės grupės vartotojų energijos suvartojimą bei įvertinant švietimo ir konsultavimo priemonės tipą. Sutaupymai yra lygūs vidutinio metinio tikslinio vartotojo suvartotos energijos kiekio ir švietimo, ir konsultavimo priemonei taikomo numanomo energijos sutaupymo koeficiento sandaugai. Švietimo ir konsultavimo numanomo energijos sutaupymo koeficientai patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka. Vėlesniame etape atliekamas numanomo sutaupyto kiekio įvertinimas, atliekant apklausą, kurios metu nustatoma vartotojų reakcija į taikytas švietimo ir konsultavimo priemones.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir energijos tiekėjai.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

5. VIAP lengvata pramonės įmonėms (EE5-E)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Paramos mechanizmas, kurį taikant bus finansuojamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimas visose didžiausiose Lietuvos pramonės įmonėse, kurių energijos suvartojimas didesnis nei 1 GWh. Įmonės gaus kompensacijas už energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimą – įmonės gali susigrąžinti 85 proc. viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos, sumokėtos už per praėjusius kalendorinius metus suvartotą elektros energijos kiekį, viršijantį 1 GWh, su sąlyga, kad susigrąžintos lėšos bus skirtos investuoti į energijos taupymo priemones.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami pagal audituose pateiktą informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupymus. Planuojama, kad vidutiniškai per metus bus sutaupoma po 77 GWh, iki 2030 metų – 4,23 TWh.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir UAB „Baltpool“.

Tiksliniai sektoriai: Pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal priemonę bus privaloma diegti visas energijos vartojimo audite nurodytas priemones transporte, technologiniuose procesuose ir pastatuose (diegiama reguliavimo įranga, apšvietimo modernizavimas, suspausto oro sistemų diegimas ir atnaujinimas, aušinimo sistemų atnaujinimas, efektyvių elektros variklių diegimas ir kitos priemonės).

Priemonės sutaupyto energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal energijos vartojimo audituose nurodytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupymus, t. y. palyginamas energijos suvartojimas prieš ir po energijos efektyvumo didinimo priemonės įdiegimo.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

6. Susitarimai su valstybės ir savivaldybės valdomomis įmonėmis dėl energijos taupymo (EE6-E)

Politikos priemonės rūšis: Savanoriški susitarimai, reguliacinė.

Trumpas priemonės aprašymas: Įmonės taupys energiją pagal susitarimuose dėl energijos taupymo nurodytus energijos lygius (pačios ar per kitus asmenis), taikydamos ekonomiškai pagrįstas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinės energijos vartotojų objektuose (įrenginiuose, įrangoje, transporte).

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad susitarimus pasirašę juridiniai asmenys kasmet sutaupys po 64 GWh ir iš viso iki 2030 metų sutaupys apie 3,75 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir valstybės bei savivaldybių valdomos įmonės.

Tiksliniai sektoriai: pramonės, šilumos, vandentvarkos, transporto, paslaugų, komunalinių paslaugų ir kiti sektoriai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal priemonę diegiamos energijos vartojimo audite nurodytos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės transporte, technologiniuose procesuose ir pastatuose, t. y. atnaujinama apšvietimo, šilumos ir vėsumos, transporto, automatikos, maršrutų optimizavimo ir kita įvairi technologinė įranga, bei taikomos kitos energijos efektyvumo didinimo priemonės.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Sutaupymai bus paskaičiuojami palyginus energijos suvartojimą prieš ir po energijos efektyvumo didinimo priemonės įdiegimo. Atskiroms priemonėms gali būti taikomas sutaupyto kiekio moduliavimas, pagal kurį naudojamos inžinerinės sutaupytos energijos sąmatos arba sutaupyto kiekio išmatavimas, arba numanomo sutaupyto energijos kiekio įvertinimas.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

7. Katilų keitimas į efektyvesnes technologijas (EE7-E ir EE7-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Finansinė priemonė, skirta paskatinti gyventojus keisti šiuo metu naudojamas neefektyvias šilumos gamybos technologijas į efektyvesnes šilumos gamybos technologijas, šilumos gamybai naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES 14 straipsnio 1 dalies bei 2019 m. kovo 4 d. Europos Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2019/826 nuostatas atliktą Lietuvos išsamaus didelio naudingumo kogeneracijos ir efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo taikymo galimybių vertinimą, kuris atitinka ir Direktyvos (ES) 2023/1791 nuostatas, nustatyta, kad planuojama politikos priemonė yra aukšto prioriteto priemonė decentralizuotame namų ūkių sektoriuje, norint pasiekti energijos efektyvumo, atsinaujinančių energijos išteklių bei klimato neutralumo tikslus, transformuojant žemo efektyvumo ir didelės taršos kuro pasiūlą. Pagal priemonę bus skatinama diegti šilumos siurblius, reprezentatyvius taršos ir energijos efektyvumo reikalavimus atitinkančius biokuro katilus bei pritaikyti kitas šilumos energijos efektyvumo didinimo priemones.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Pagal 2021-2030 m. įgyvendinamą priemonę planuojama kasmet atnaujinti po 5000 namų ūkiuose naudojamų neefektyvių šilumos gamybos įrenginių

(technologijų) ir numatoma, kad metinis sutaupytos energijos kiekis bus 139 GWh galutinės energijos, o suminis sutaupytos energijos kiekis iki 2030 m. – 7,62 TWh galutinės energijos. Pagal 2025-2030 m. įgyvendinamą priemonę planuojama, kad iki 2030 m. namų ūkiuose į šilumos siurblius bus pakeista 11 305 katilai. Todėl planuojama, kad kasmet bus sutaupyta po 58 GWh galutinės energijos, o suminis sutaupytos energijos kiekis iki 2030 m. – 1,22 TWh galutinės energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija, VšĮ Lietuvos energetikos agentūra.

Tiksliniai sektoriai: namų ūkių sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal finansinę priemonę namų ūkiai bus skatinami pasikeisti šiuo metu naudojamas neefektyvias ir taršias šilumos gamybos technologijas į efektyvesnes, atsinaujinančius energijos išteklius šilumos gamybai naudojančias, technologijas. Tokios technologijos – tai reprezentatyvius energijos efektyvumo bei taršos reikalavimus atitinkantys 5 klasės pagal ES EN 303-5:2012 standartą biokuro katilai bei šilumos siurbliai. Biokuro katilų klasė bei šilumos siurblių energijos efektyvumo parametrai nurodomi įrenginių techninėje dokumentacijoje vadovaujantis ES EN 303-5:2012 standartu bei 2013 m. rugpjūčio 2 d. Europos Komisijos reglamentu Nr. 813/2013, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi patalpų šildytuvų ir kombinuotųjų šildytuvų ekologinio projektavimo reikalavimai.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami kiekvienam šilumos gamybos įrenginiui taikant sutaupyto kiekio moduliavimą pagal žemiau aprašytas ir nacionaliniuose teisės aktuose patvirtintas metodikas, įvertinant tikslus kiekvieno įrenginio techninius parametrus.

Energijos efektyvumo padidėjimo skaičiavimo metodika, pakeitus biokuro šilumos gamybos įrenginį: Kiekvieno šilumos gamybos įrenginio, atskirai seno ir naujo, pirminio kuro ar energijos poreikis, išreikštas energijos ekvivalentiniu dydžiu (kgne) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$PK_P = \frac{RK_K}{\bar{S} \times N_K} \times PKK$$

čia:

PK_P – Pirminio kuro ar energijos poreikis (kgne);

RK_K – Reikalingas pagaminti šilumos kiekis namų ūkyje per metus (kWh). Apskaičiuojamas pagal formulę $RK_K = G_{kW} \times H_{VAL}$, kur:

G_{kW} – įrenginio vardinis šilumos atidavimas (Prated, kW) nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje, vadovaujantis 2013 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamentu Nr. 813/2013, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi patalpų šildytuvų ir kombinuotųjų šildytuvų ekologinio projektavimo reikalavimai arba 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentu (ES) 2015/1189 kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi kietojo kuro katilų ekologinio projektavimo reikalavimai arba seno įrenginio vardinis šilumos atidavimas, atsižvelgiant į namų ūkio (pastato, kuriam šilumos gamybos įrenginys gamina šilumą) plotą priimant, kad 10 m² bendro ploto šilumos poreikiui pagaminti yra reikalingas 1 kW vardinio šilumos atidavimo įrenginys;

H_{VAL} - metinis ekvivalentinis įrenginio veikimo valandų skaičius per metus, rekomenduotas 2013 m. kovo 1 d. Komisijos sprendime 2013/114/ES, kuriuo nustatomos gairės, kaip valstybėms narėms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnį apskaičiuoti skirtingų technologijų šilumos siurbliams išgaunamos atsinaujinančių išteklių energijos dalį. Atsižvelgiant į Lietuvos klimato sąlygas jos yra sekančios:

1 lentelė. Šilumos siurblių ekvivalentinis veikimo valandų skaičius per metus, val.

Įrenginys	Ekvivalentinis įrenginio veikimo valandų skaičius per metus, Val.
Šilumos siurblys oras–vanduo, biokuro katilas	1 710
Šilumos siurblys žemė–vanduo, vanduo–vanduo	2 470

Š – Kuro apatinis šilumingumas (kaloringumas), kurio ekvivalentinė vertė, nurodyta 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB nurodytoms vertėms:

2 lentelė. Kuro apatinis šilumingumas (kaloringumas) pagal kuro ar energijos rūšį, kWh.

Pirminio kuro ar energijos rūšis	Š, kWh
Malkos (standartinė 25 % drėgmė), kg	3,833
Pjuvenų granulės (standartinė 10 % drėgmė), kg	4,667
Elektra, kWh	1

N_K – Šilumą gaminančio įrenginio naudingumo koeficientas. Naujojo įrenginio naudingumo koeficientas nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje. Senojo neefektyvaus įrenginio naudingumo koeficientas nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje arba priimamas, kad yra $N_K = 0,65$.

PKK – Pirminio kuro ar energijos perskaičiavimo į ekvivalentinį energijos vienetą koeficientas nurodytas 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB nurodytoms vertėms:

3 lentelė. Pirminio kuro ar energijos perskaičiavimo į ekvivalentinį energijos vienetą koeficientas pagal kuro ar energijos rūšį, kgne.

Pirminio kuro ar energijos rūšis	PKK, kgne
Malkos (standartinė 25 % drėgmė), kg	0,33
Pjuvenų granulės (standartinė 10 % drėgmė), kg	0,401
Elektra, kWh	0,086

Energijos efektyvumo padidėjimo skaičiavimo metodika, pakeitus iškastinio kuro šilumos gamybos įrenginį:

Kiekvieno šilumos gamybos įrenginio, atskirai seno ir naujo, pirminio kuro ar energijos poreikis, išreikštas energijos ekvivalentiniu dydžiu (kgne) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$PK_p = \frac{RK_K}{\check{S} \times N_K} \times P_{KK}$$

čia:

PK_p – Pirminio kuro ar energijos poreikis (kgne);

RK_K – Reikalingas pagaminti šilumos kiekis namų ūkyje per metus (kWh). Apskaičiuojamas pagal formulę $RK_K = G_{kW} \times H_{VAL}$, kur:

G_{kW} – įrenginio vardinis šilumos atidavimas (Prated, kW) nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje, vadovaujantis 2013 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamentu Nr. 813/2013, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi patalpų šildytuvų ir kombinuotųjų šildytuvų ekologinio projektavimo reikalavimai arba 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentu (ES) 2015/1189 kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi kietojo kuro katilų ekologinio projektavimo reikalavimai arba seno įrenginio vardinis šilumos atidavimas, atsižvelgiant į namų ūkio (pastato) plotą priimant, kad 10 m² bendro ploto šilumos poreikiui pagaminti yra reikalingas 1 kW vardinio šilumos atidavimo įrenginys;

H_{VAL} - metinis ekvivalentinis įrenginio veikimo valandų skaičius per metus, rekomenduotas 2013 m. kovo 1 d. Komisijos sprendime 2013/114/ES, kuriuo nustatomos gairės, kaip valstybėms narėms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnį apskaičiuoti skirtingų technologijų šilumos siurbliais išgaunamos atsinaujinančių išteklių energijos dalį. Atsižvelgiant į Lietuvos klimato sąlygas jos yra sekančios:

4 lentelė. Šilumos siurblių ekvivalentinis veikimo valandų skaičių per metus, val.

Įrenginys	Ekvivalentinis įrenginio veikimo valandų skaičius per metus, Val.
Šilumos siurblys oras–vanduo, biokuro katilas, iškastinio kuro katilas	1 710
Šilumos siurblys žemė–vanduo, vanduo–vanduo	2 470

Š – Kuro apatinis šilumingumas (kalingumas), kurio ekvivalentinė vertė, nurodyta 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB nurodytoms vertėms (esant verčių maksimaliam ir minimaliam režiui, priimama vidurinė reikšmė):

5 lentelė. Kuro apatinis šilumingumas (kalingumas) pagal kuro ar energijos rūšį, kWh.

Pirminio kuro ar energijos rūšis	Š, kWh
Akmens anglis	4,778 – 8,528
Durpės	2,167 – 3,833

Durpių briketai	4,444 – 4,667
Dyzelinis krosnių kuras	11,750
Gamtinės dujos	13,10
Malkos (standartinė 25 % drėgmė), kg	3,833
Pjuvenų granulės (standartinė 10 % drėgmė), kg	4,667
Elektra, kWh	1

N_K – Šilumą gaminančio įrenginio naudingumo koeficientas. Naujojo įrenginio naudingumo koeficientas nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje. Senojo neefektyvaus įrenginio naudingumo koeficientas nurodytas įrenginio techninėje dokumentacijoje arba kietojo kuro katilų atveju, priimamas, kad $N_K = 0,65$, kitų iškastinio kuro šilumos gamybos įrenginių atveju - $N_K = 0,9$.

PKK – Pirminio kuro ar energijos perskaičiavimo į ekvivalentinį energijos vienetą koeficientas, nurodytas 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB nurodytoms vertėms (esant verčių maksimaliam ir minimaliam režimui, priimama vidurinė reikšmė):

6 lentelė. Pirminio kuro ar energijos perskaičiavimo į ekvivalentinį energijos vienetą koeficientas pagal kuro ar energijos rūšį, kgne.

Pirminio kuro ar energijos rūšis	PKK , kgne
Akmens anglis	0,411 – 0,733
Durpės	0,186 – 0,330
Durpių briketai	0,382 – 0,401
Dyzelinis krosnių kuras	1,010
Gamtinės dujos	1,126
Malkos (standartinė 25 % drėgmė), kg	0,33
Pjuvenų granulės (standartinė 10 % drėgmė), kg	0,401
Elektra, kWh	0,086

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

8. Pastatų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimas („mažoji renovacija“) (EE8-E ir EE8-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemone skatinama senos statybos daugiabučių namų savininkus atnaujinti (modernizuoti) vidaus šildymo ir karšto vandens sistemas.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: 2021-2022 m. įgyvendinamos priemonės skaičiuojamieji sutaupymai – atnaujinti 158 šilumos punktus ir kasmet sutaupyti po 0,55 GWh, iki 2030 metų – 0,03 TWh. 2023-2030 m. įgyvendinamos priemonės skaičiuojamieji sutaupymai – vidutiniškai kasmet atnaujinti apie 290 šilumos punktų ir kasmet sutaupyti po 3,3 GWh, iki 2030 metų – 0,18 TWh.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra.

Tikslinis sektorius: namų ūkiai (gyvenamieji daugiabučiai pastatai), įskaitant energetinį nepriteklių patiriančių vartotojų namų ūkį, kuriems planuojama kompensuoti 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Priemonėje numatyta atnaujinti arba modernizuoti šildymo ir (ar) karšto vandens sistemas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal numanomus energijos sutaupymus, vėlesniame etape atliekant numanomo sutaupyto kiekio įvertinimą.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

9. Privačių juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas pagal energijos audito ataskaitas (EE9-E)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Tai finansinė priemonė, kuri skatins įmones diegti energijos efektyvumo didinimo priemones, nurodytas energijos vartojimo audite.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami pagal audituose pateiktą informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupymus. Planuojama, kad 2021-2030 m. įgyvendinamoje priemonėje vidutiniškai per metus bus sutaupoma po maždaug 4 GWh ir iki 2030 metų – 0,215 TWh.

Įgyvendinančios institucijos: Aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra.

Tiksliniai sektoriai: Paslaugų sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal priemonę skatinama įdiegti energijos vartojimo audite nurodytas priemones transporte, technologiniuose procesuose ir pastatuose (diegiama įvairi technologinė įranga, dėl kurios padidėja energijos vartojimo efektyvumas. Pvz. reguliavimo įranga, apšvietimo

modernizavimas, suspausto oro sistemų diegimas ir atnaujinimas, aušinimo sistemų atnaujinimas, efektyvių elektros variklių diegimas ir kitos technologijos).

Priemonės sutaupyto energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal energijos vartojimo audituose nurodytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupymus, t. y. palyginamas energijos suvartojimas prieš ir po energijos efektyvumo didinimo priemonės įdiegimo.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

10. Fizinų asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas) (EE10-E ir EE11-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Tai finansinė paskata individualių namų savininkams atnaujinti individualius namus. Privaloma pasiekti ne mažesnę kaip B namo energinio naudingumo klasę.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: 2021-2022 m. įgyvendinamoje priemonėje planuojama iš viso bus atnaujinti 1 106 individualių namų, o 2024-2030 m. įgyvendinamoje priemonėje planuojama atnaujinti iš viso 21 000 individualius namus. 2021-2022 m. įgyvendinamoje priemonėje skaičiuojamieji sutaupymai – kasmet sutaupoma maždaug po 11 GWh, iki 2030 metų – 0,61 TWh. 2024-2030 m. įgyvendinamoje priemonėje skaičiuojamieji sutaupymai – kasmet sutaupoma maždaug po 20 GWh, iki 2030 metų – 1,12 TWh.

Įgyvendinančios institucijos: Aplinkos ministerija.

Tikslinis sektorius: namų ūkiai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Priemonėje numatytos šios pagrindinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės: šildymo ir (ar) karšto vandens sistemų atnaujinimas (modernizavimas); energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas; vėdinimo sistemos sutvarkymas arba pertvarkymas; stogo ar perdangos pastogėje šiltinimas; išorinių sienų, cokolio šiltinimas; balkonų ar lodžijų įstiklinimas; langų keitimas; rūsio perdangos šiltinimas; elektros inžinerinės sistemos ir (ar) apšvietimo sistemos atnaujinimas.

Priemonės sutaupyto energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal pastato energinio naudingumo sertifikatus, išduotus prieš ir po priemonės įgyvendinimo. Bus skaičiuojamas energijos sąnaudų sumažėjimas 1 kvadratiniam metrui pagal sertifikato duomenis.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

11. Gatvių apšvietimo sistemų modernizavimas (EE11-E ir EE11-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Priemonės aprašymas: Šia finansine priemone skatinama gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizacija ir taip sumažinamas elektros energijos suvartojimas viešojoje infrastruktūroje. . Pagal 2021-2023 m. įgyvendinamą priemonę iš viso siekiama pakeisti ir atnaujinti apie 65 tūkst. šviestuvų, o pagal 2024-2030 m. įgyvendinamą priemonę iš viso planuojama pakeisti apie 100 tūkst. šviestuvų. Savivaldybės projektus gali įgyvendinti tiek pačios, tiek pasitelkdamos energijos taupymo paslaugų teikėjus (ETPT, angl. ESCO).

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad 2021-2023 m. įgyvendinamoje priemonėje kasmet bus sutaupoma apie 3 GWh energijos, o suminiu būdu iki 2030 m. bus sutaupyta apie 0,17 TWh elektros energijos. Planuojama, kad 2024-2030 m. įgyvendinamoje priemonėje kasmet bus sutaupoma apie 2 GWh energijos, o suminiu būdu iki 2030 m. bus sutaupyta apie 0,1 TWh elektros energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija, VŠĮ Inovacijų agentūra, UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“.

Tiksliniai sektoriai: Viešoji gatvių apšvietimo infrastruktūra, elektros sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal priemonę bus atnaujinamos neefektyvios lempos, seni šviestuvai, kabeliai, valdymo spintos, diegiamos išmaniosios šviesos reguliavimo ir gedimų nustatymo technologijos.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais bei Komisijos rekomendacijomis (ES) 2019/1658 ir 2024/1590. Energijos sutaupymai bus paskaičiuojami pagal gatvių apšvietimo atnaujinimo projektuose pateiktus energijos sutaupymo skaičiavimus. Bus skaičiuojamas energijos suvartojimo skirtumas prieš ir po šviestuvų atnaujinimo 1 kilovatui galios.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

12. Pramonės įmonių technologinio ir energetinio efektyvumo didinimas diegiant dirbtinio intelekto ir skaitmeninio dvynio technologijas (E12-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemonė bus įgyvendinama 2026-2030 m. ir skirta padidinti pramonės įmonių automatizacijos lygį ir efektyvumą. Priemonės apimtyje bus skiriamos subsidijos įdiegti skaitmeninio dvynio ar dirbtinio intelekto sprendimus įmonės proceso ar jo dalies skaitmenizavimui. Priemonė savyje apjungia pilnai realaus laiko duomenimis grįstus įmonėje priimamus sprendimus, kas leidžia sutaupyti energijos ir kaštų; daiktų interneto technologijos įgalintą automatinę gamybos linijos optimizavimą – lyginami esami duomenys (parametrai) su istoriniais ir nuolat informuojama apie energijos vartojimo efektyvumo nukrypimus, linijos išmanūs vaizdo stebėjimo sprendimai informuoja apie linijos klaidas taip mažinant žmogaus darbo jėgos poreikį ir didinant efektyvumą; dirbtiniu intelektu grįstas mašininis mokymosi algoritmas leidžia iš anksto nuspėti galimus kaštų ir energijos vartojimo padidėjimus ir juos suvaldyti bei jiems užkirsti kelią, taip pat iš anksto identifikuoti galimas energijos kokybės problemas ir joms užkirsti kelią, taip pat analizuoti

skirtingus energijos vartojimo scenarijus ir įgyvendinti Energetika 4.0 sprendinius. Subsidijos intensyvumas bus iki 50 proc.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: pagal šią priemonę planuojama kasmet sutaupyti maždaug po 0,8 GWh energijos, o iki 2030 m. planuojama sutaupyti 0,04 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tiksliniai sektoriai: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pagal priemonę bus skiriama parama pramonės įmonėms diegti dirbtinio intelekto ir skaitmeninių technologijas, kurios didins pramonės įmonių energijos vartojimo efektyvumą.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

13. Teisinio reikalavimo įmonėms įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo audituose rekomenduojamas priemonės sukūrimas (EE13-P)

Politikos priemonės rūšis: reguliacinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemonės apimtyje Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymas ir, esant poreikiui, poįstatyminiai teisės aktai bus papildyti nuostata dėl prievolės įmonėms įdiegti energijos vartojimo efektyvumo audite rekomenduojamas priemonės, kurių numatomas atsipirkimo laikotarpis yra iki 5 metų.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: pagal šią priemonę planuojama kasmet sutaupyti maždaug po 4,7 GWh energijos, o iki 2030 m. planuojama sutaupyti 0,26 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija.

Tiksliniai sektoriai: pramonės, paslaugų sektoriai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): pakeistas Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymas ir, esant poreikiui, poįstatyminiai teisės aktai, juos papildant bus papildyti nuostata dėl prievolės įmonėms įdiegti energijos vartojimo efektyvumo audite rekomenduojamas priemonės, kurių numatomas atsipirkimo laikotarpis yra iki 5 metų.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

14. Energetinio efektyvumo vidinių stebėsenos sistemų diegimo skatinimas verslo įmonėse ir pramonėje (EE14-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Tai finansinė priemonė, skirta mažinti įmonių energijos sąnaudas. Priemonė skirta skatinti įmones pradėti matuoti ir stebėti savo energijos švaistymą. Taip galima efektyviau stebėti savo energijos sąnaudų kitimą, nei naudojantis sąskaitomis ar skaitikliu. Priemonė bus įgyvendinama 2025-2030 m., numatant iki 40 proc. paramos intensyvumą.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Pagal šią priemonę kasmet planuojama sutaupyti maždaug po 4GWh energijos, o iki 2030 m. planuojama sutaupyti 0,215 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Energetikos ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tiksliniai sektoriai: pramonės, paslaugų sektoriai.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): įmonėse diegiamos vidinės stebėsenos sistemos, kurios leis efektyviau stebėti savo energijos sąnaudų kitimą, nei naudojantis sąskaitomis ar skaitikliu.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, kuri turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

15. Alternatyvių degalų infrastruktūros ir transporto priemonių plėtros skatinimas (T2-E ir T2-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas:

- 1) Veikla „Netaršių viešojo transporto priemonių įsigijimo skatinimas“: Finansinės paskatos alternatyviaisiais degalais varomų (elektra arba gamtinėmis dujomis) M2 arba M3 klasės autobusų įsigijimo paskatinimui. Įgyvendinant 2014-2020 m. ES fondų investicijų ir nacionalinėmis lėšomis finansuotus projektus, Lietuvoje įsigytos 189 viešojo transporto priemonės, iš jų 90 troleibusų, 51 varomas elektra autobusas ir 48 autobusai, varomi suslėgtomis gamtinėmis dujomis. Veikla įgyvendinama 2017 – 2023 m.
- 2) Veikla „Visai netaršių miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių naudojimo ir reikalingos įkrovimo / papildymo infrastruktūros plėtra“: Finansinės paskatos visai netaršių (elektra arba vandeniliu varomų) M2 arba M3 klasės autobusų įsigijimo paskatinimui ir jiems reikalingos įkrovimo/ papildymo infrastruktūros sukūrimas. Priemonės GNG - savivaldybės įmonės. Veikla įgyvendinama 2024 – 2029 m.
- 3) Veikla: „Viešojo transporto priemonių varomų elektra gamybos / perdarymo skatinimas“: Finansinės paskatos visai netaršių (elektra varomų) M2 arba M3 klasės autobusų gamybai; Finansinės paskatos taršių, iškastiniais degalais varomų, autobusų perdarymui į visai netaršius (elektra varomus) M2 arba M3 klasės. Veikla įgyvendinama 2024-2026 m.
- 4) Veikla: „Miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas, skatinant naudoti alternatyviais degalais (elektra ir vandeniliu) varomas transporto priemones“: Vykdomas viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas alternatyvius degalus ir elektrą naudojančiomis transporto priemonėmis. Taip pat alternatyvių degalų, kaip SGD ir elektros

infrastruktūros, pvz. stacionarių stotelių, įrengimas autobusų parkų teritorijose. Veikla įgyvendinama 2027 – 2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad iš viso 1) ir 2) veiklos iki 2030 m. sutaupys 0,47 TWh, 3) veikla – 4 GWh, o 4) veikla - 0,27 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Susisiekimo ministerija ir savivaldybės.

Tikslinis sektorius: transporto sektorius (viešasis transportas)

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Savivaldybių įsigytos mažataršės viešojo transporto priemonės.

Priemonės apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais ir energijos sutaupymai bus apskaičiuojami lyginant vidutinį senos transporto priemonės kuro suvartojimą 100 km su naujos transporto priemonės suvartojimu 100 km ir padauginus iš vidutiniškai per metus nuvažiuojamo atstumo.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

16. Geležinkelio ir riedmenų elektrifikavimas. (T3-E ir T3-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas:

- 1) Veikla „Geležinkelių elektrifikavimas“: Finansuojamos veiklos - 1520 mm pločio vėžės geležinkelių infrastruktūros atnaujinimas, patobulinimas ir plėtra (įskaitant antrųjų kelių tiesimą ir elektrifikavimą) IX B transporto koridoriuje. Geležinkelių infrastruktūros atnaujinimas – 731 kilometrų geležinkelio bus elektrifikuojama ir jais pervežama 70 proc. traukiniais vežamų krovinių. Lietuvoje šiuo metu elektrifikuota apie 8 proc. geležinkelio linijų LT/BY siena Kaunas ir Lentvario Trakų geležinkelio linijos (149 km). Iki 2023 m. „Lietuvos geležinkeliai“ ketina elektrifikuoti Vilniaus mazgą ir Kaišiadorių-Radviliškio bei Radviliškio-Klaipėdos ruožus. Iš viso bus elektrifikuota ~ 420 kilometrų kelio (21,97 proc.). Iki 2026 m. planuojama nutiesti elektrifikuotą „Rail Baltica“ geležinkelio liniją, kurios trasos ilgis Lietuvoje – 394 km. Tada Lietuvoje bus elektrifikuota ~ 731 kilometrų linijų. Nutiesus „Rail Baltica“ geležinkelio liniją, Vilniaus ir Kauno įvairiarūšiai terminalai bus sujungti su Rygos (Salaspilio) ir Talino įvairiarūšiais terminalais. Veikla įgyvendinama 2016 – 2027 m.
- 2) Veikla „Alternatyviais energijos šaltiniais varomų traukinių viešosioms paslaugoms teikti įsigijimas (Elektrinių traukinių įsigijimas)“: Priemone siekiama pakeisti reikalavimų neatitinkančius dyzelinius traukinius moderniais, aplinkai draugiškai elektriniais ir bateriniais traukiniais, skirtais keleivių pervežimui. Veikla įgyvendinama 2024 – 2028 m.
- 3) Veikla „Infrastruktūros įrengimas baterinių traukinių (BEMU) įkrovos stotelėms“: Siekiant užtikrinti tinkamą BEMU naudojimą neelektrifikuotuose ruožuose, dalyje maršrutų reikia įrengti įkrovos stoteles. Veikla įgyvendinama 2023 – 2026 m.

- 4) Veikla „Elektrinių lokomotyvų įsigijimas“: Elektriniai lokomotyvai bus naudojami elektrifikuotame geležinkelio ruože pervežant krovinius vietoj dyzelinės traukos. Veikla įgyvendinama 2024 – 2028 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad iš viso 1) veikla iki 2030 m. sutaupys 0,69 TWh, 2) ir 3) veiklos - 0,062 TWh, o 4) veikla – 0,11 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Susisiekimo ministerija, AB “Lietuvos geležinkeliai”.

Tikslinis sektorius: transporto sektorius (geležinkeliai)

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Elektrifikuoti geležinkeliai, įsigyti nauji elektriniai bei bateriniai traukiniai ir elektrovežiai (lokomotyvai).

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais ir energijos sutaupymai bus apskaičiuojami lyginant vidutinį senos transporto priemonės kuro suvartojimą 100 km su naujos transporto priemonės suvartojimu 100 km ir padauginus iš vidutiniškai per metus nuvažiuojamo atstumo.

Stebėsena ir tikrinimas: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

17. Tvarios vidaus laivybos skatinimas (T24-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas:

- 1) Veikla „Naujų krovinių laivų ir baržų įsigijimas“: Vykdam priemonę būtų parengtos / pastatytos TP kroviniams plukdyti. Tai įgyvendinus dalis krovinių būtų perkelta iš taršaus automobilių transporto į mažiau taršų vidaus vandenų transportą. GNG - juridiniai asmenys. Veikla įgyvendinama 2024-2030 m.
- 2) Veikla „Mažiau taršūs Klaipėda - Kuršių Nerija keltai“: Priemone siekiama keltų, kursuojančių Klaipėda - Kuršių Nerija naudojamą kurą pakeisti mažiau taršiu. Taip pat priemonės lėšomis būtų atnaujinta keltų infrastruktūra, ją pritaikant elektra varomų keltų poreikiams. Priemonės forma - subsidija. Priemonės GNG - AB "Smiltynės perkėla". Veikla įgyvendinama 2024-2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad 1) veikla leis kasmet sutaupyti po maždaug 13 GWh, iki 2030 metų leis sutaupyti apie 0,37 TWh energijos; 2) veikla leis kasmet sutaupyti po maždaug 1 GWh, iki 2030 metų leis sutaupyti apie 14 GWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Susisiekimo ministerija, Aplinkos ministerija, VĮ “Vidaus vandenų kelių direkcija”, AB “Smiltynės perkėla”.

Tikslinis sektorius: transporto sektorius (vidaus vandenų transportas).

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): įsigyti nauji kroviniai laivai ir baržos bei mažiau taršūs keltai, atnaujinta keltų infrastruktūra.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais ir energijos sutaupymai bus apskaičiuojami: 1) veiklai - lyginant vidutinį naujos transporto priemonės metinį kuro suvartojimą su jos per

metus atliekama krovinių apyvarta (tonkilometrais), padauginta iš energijos sunaudojimo vienam tonkilometriui kelių transporte, 2) veiklai - lyginant vidutinį senos transporto priemonės metinį kuro suvartojimą su naujos transporto priemonės suvartojimu.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią imtį duomenų.

18. Elektromobilių įsigijimo skatinimas (T1-E ir T1-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas:

- 1) Veikla „Grynujų elektromobilių įsigijimo skatinimas“: Finansuojami veiklos fiziniams asmenims: grynujų M1 klasės naujų elektromobilių įsigijimas ir grynujų M1 klasės naudotų (iki 4 metų) elektromobilių įsigijimas. Fiziniams asmenims už įsigytą naudotą elektromobilį 2500 Eurų, už įsigytą naują elektromobilį 5000 Eurų. Finansuojami veiklos juridiniams asmenims: įsigytos M1, N1 klasės tik elektra varomos transporto priemonės, kur energija mechaniniam judesiui atlikti tiekama tik iš elektros energijos kaupiklio. Tik elektra varomos transporto priemonės CO₂ emisija turi būti 0 g/km. Prašymų pateikimo skaičius vienam pareiškėjui nėra ribojamas. Transporto priemonė su tuo pačiu identifikavimo numeriu (VIN) gali būti kompensuojama tik vieną kartą. Veikla įgyvendinama 2022-2027 m.
- 2) Veikla „Nulinės taršos lengvųjų automobilių įsigijimo skatinimas viešajame sektoriuje“: Finansuojami veiklos viešajam sektoriui: grynujų M1/N1 klasės naujų elektromobilių įsigijimas ir grynujų M1/N1 klasės naudotų (iki 4 metų) elektromobilių įsigijimas. Už įsigytą naudotą elektromobilį 2500 Eurų, už įsigytą naują elektromobilį 5000 Eurų. Finansuojami veiklos įsigytos M1, N1 klasės tik elektra varomos transporto priemonės, kur energija mechaniniam judesiui atlikti tiekama tik iš elektros energijos kaupiklio. Tik elektra varomos transporto priemonės CO₂ emisija turi būti 0 g/km. Prašymų pateikimo skaičius vienam pareiškėjui nėra ribojamas. Transporto priemonė su tuo pačiu identifikavimo numeriu (VIN) gali būti kompensuojama tik vieną kartą. Veikla įgyvendinama 2023-2026 m.
- 3) Veikla „Elektromobilių įsigijimo skatinimas (įgyvendinta)“: Grynujų elektromobilių įsigijimo skatinimas finansinėmis priemonėmis (ir teisiniu reguliavimu). Veikla įgyvendinama 2021-2022 m.
- 4) Veikla „Elektromobilio PVM įtraukimas į atskaitą“: 2022 m. lapkričio 3 d. LR pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 62 str. pakeitimo įstatymas Nr. XIV-1484. Pagal įstatymo pakeitimą, fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie yra pridėtinės vertės mokesčio (PVM) mokėtojai, nuo 2023-01-01 sudaryta galimybė elektromobilio iki 50 tūkst. Eur (su PVM) įsigijimo PVM įtraukti į PVM atskaitą. Veikla įgyvendinama 2023-2030 m.
- 5) Veikla „Nulinės taršos lengvųjų automobilių įsigijimo skatinimas (BEV ir H2)“: Finansinės paramos priemonės įsigyjant elektromobilius ir (ar) įrengiant arba atnaujinant jiems įkrauti reikalingą infrastruktūrą taikomos tol, kol M1 ir N1 klasės elektromobiliai sudarys ne mažiau kaip 10 procentų visų lengvųjų automobilių skaičiaus. Įsigijimo skatinimas fiziniams, juridiniams asmenims ir viešajam sektoriui (nauji ir naudoti grynieji elektromobiliai ar vandeniliu varomi automobiliai). Veikla įgyvendinama 2026-2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, kad 1), 2) ir 3) veiklos leis kasmet sutaupyti po maždaug 25,5 GWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 1 TWh energijos; 4) veikla leis kasmet sutaupyti po maždaug 28 GWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 1 TWh energijos; 5) veikla leis kasmet sutaupyti po maždaug 23 GWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 0,35 TWh energijos.

Igyvendinančios institucijos: Susisiekimo ministerija, Aplinkos ministerija, Finansų ministerija.

Tikslinis sektorius: transporto sektorius (lengvieji automobiliai).

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Elektromobilių įsigijimo skatinimas, jų PVM įtraukimas į atskaitą.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais ir energijos sutaupymai bus apskaičiuojami lyginant vidutinį senos transporto priemonės kuro suvartojimą 100 km su naujos transporto priemonės suvartojimu 100 km ir padauginus iš vidutiniškai per metus nuvažiuojamo atstumo.

Stebėsena ir tikrinimas:

Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

19. Negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimas (Juridinių asmenų negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas)) (EE15-P)

Politikos priemonės rūšis: finansinė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Finansinė paskata juridiniams asmenims atnaujinti negyvenamuosius pastatus. Privaloma pasiekti ne mažesnę kaip B pastato energinio naudingumo klasę ir sumažinti skaičiuojamosios šiluminės energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau kaip 40 proc., palyginti su skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudomis iki atnaujinimo (modernizavimo). Priemonė įgyvendinama 2021 – 2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis kasmet sutaupyti po maždaug 27 TWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 1,136 TWh energijos.

Igyvendinančios institucijos: Aplinkos ministerija.

Tikslinis sektorius: pastatų sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): Pastatų atnaujinimas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais ir energijos sutaupymai bus apskaičiuojami lyginant vidutinį senos transporto priemonės kuro suvartojimą 100 km su naujos transporto priemonės suvartojimu 100 km ir padauginus iš vidutiniškai per metus nuvažiuojamo atstumo.

Stebėsena ir tikrinimas: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

20. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas (EVE) (P2-E)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Paramos schema skatinamos investicijos į Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančių didelio ir vidutinio dydžio apdirbamosios pramonės įmonių (EVRK 2 red. C sekcija) gamybos procesų skaitmeninimą, modernizavimą, optimizavimą ir automatizavimą,

kurios didintų efektyvų energijos ir (ar) žaliavų išteklių naudojimą ir prisidėtų prie ŠESD išmetimo sumažinimo. Priemonė įgyvendinama 2023 – 2030 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis kasmet sutaupyti po maždaug 0,46 TWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 2,32 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): energijos efektyvumą didinančių priemonių įdiegimas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėsena ir tikrinimas: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

21. Energijos vartojimo efektyvumo (EVE) didinimas įmonėse (P12-E)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemonė bus skatinama atlikti energijos vartojimo efektyvumo auditus pramonės įmonėse. Pagal auditų rezultatus, numatoma investuoti į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir jos intensyvumo mažinimą, sudarant sąlygas pramonės įmonėms investuoti į naujausios ir aplinkai palankios įrangos ir technologinių sprendimų pritaikymą gamybos procesuose, užtikrinant šių gamybos procesų tęstinumą, t. y. reikiamos technologinės įrangos ir turimų technologinių procesų infrastruktūros atnaujinimą. Veikla įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose. Parama teikiama pramonės įmonėms, kurios pagal Statistikos departamento ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (2 red.) priskirtinos B sekcijai „Kasyba ir karjerų eksploatavimas“ (išskyrus šias ekonomines veiklas: B sekcijos 06 skyriaus „Žalios naftos ir gamtinių dujų gavyba“, B sekcijos 08.92 klasės „Durpių gavyba“ ir B sekcijos 09.1 grupės „Naftos ir gamtinių dujų gavybai būdingų paslaugų veikla“) ir C sekcijai „Apdirbamoji gamyba“ (išskyrus C sekcijos 19 skyriaus „Kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyba“ ekonominę veiklą) ir kurios pajamos iš šios (-ių) veiklos (-ų) sudaro ne mažiau kaip 51 procentą visų įmonės veiklų. Priemonė įgyvendinama 2022 – 2027 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis iki 2030 metų sutaupyti apie 4,83 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): energijos vartojimo efektyvumo auditai pramonės įmonėse.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėsena ir tikrinimas: Stebėseną ir tikrinimą atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

22. Alternatyvaus kuro diegimas (P17-E)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Siekiant sėkmingos pramonės įmonių transformacijos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro naudojimo pramonės procesuose mažinimo, numatomos investicijos siekiant alternatyvaus kuro diegimo pvz., iškastinio kuro katilų keitimas į atsinaujinančius energijos išteklių šilumos siurblius (oras-vanduo, gruntas-vanduo, vanduo-vanduo, oras-oras), iškastinio kuro, naudojamo gamybos procese, keitimas AEI ir (ar) elektra ir pan., ES ATLPS nedalyvaujančiose pramonės įmonėse, veikiančiose Kauno, Šiaulių ir Telšių regionuose. Ši veikla taip pat ženkliai prisidėtų prie iškastinio kuro vartojimo mažinimo, taip pat turėtų įtakos ir ŠESD mažėjimui regione. Šia veikla taip pat bus sudarytos sąlygos tvarių darbo vietų kūrimui tiek labiausiai pertvarkos paveiktose savivaldybėse, tiek tiksliniuose regionuose skatinant tvarių visų regionų plėtrą, sudarant sąlygas regionuose veikiančių įmonių transformacijai, dekarbonizacijai ir priklausomybės nuo vieno darbdavio mažinimui. Priemonė įgyvendinama 2023 – 2026 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis kasmet sutaupyti po maždaug 27 TWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 0,35 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): iškastinio kuro keitimas mažiataršiu kuru.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

23. Pramonės dekarbonizacija (P19-E ir P19-P)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: 2025 – 2030 m. ir 2027 – 2030 m. įgyvendinamomis priemonėmis remiamos investicijos į materialųjį turtą (įrenginius, technologijas), kurį įdiegus didėja energijos vartojimo efektyvumas ir mažėja neigiamas ūkinės veiklos poveikis aplinkai ir užtikrinamas tęstinis aplinkos apsaugos efektas, t. y. investicijos į švaresnės gamybos inovacijas (jų įdiegimą), gamybos procesų skaitmeninimą, modernizavimą, optimizavimą ir automatizavimą, kurios didintų efektyvų energijos ir (ar) žaliavų išteklių naudojimą ir prisidėtų prie ŠESD išmetimo sumažinimo.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, 2025 – 2030 m. priemonė leis kasmet sutaupyti po maždaug 0,39 TWh, o iki 2030 metų sutaupyti apie 1,19 TWh energijos. ,o 2027 – 2030 m. priemonė iki 2030 m. – 0,36 TWh

Įgyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): parama materialiam turtui, kurį įdiegus pramonės įmonėse didėtų energetinis efektyvumas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

24. Pramonės pokyčių skatinimas (P22-E)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Įgyvendinant Europos žaliąjį kursą pramonėje, skolinio finansavimo suteikimas (subordinuotas paskolas, sindikuotas paskolas, tiesiogines paskolas), siekiant pagerinti finansavimo prieinamumą, įmonėms, investuojančioms į transformaciją (pokyčius) didinant žiedžiškumą, investuojant į dekarbonizaciją ir energijos vartojimo efektyvumą, aplinkai palankių, mažąsias ir inovatyvių bei skaitmeninių technologijų diegimą, aukštos pridėtinės vertės ir mažo CO₂ pėdsako produktų gamybą, gynybos ir saugumo pramonės srityse. Dideliems įmonių ar įmonių grupių projektams, nedubliuojant 2022–2030 metų ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programos pažangos priemonių. Priemonė įgyvendinama 2024 – 2026 m.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis iki 2030 metų sutaupyti apie 4,57 TWh energijos.

Įgyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): skolinio finansavimo suteikimas.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: Stebėseną ir tikrinimą atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią imtį duomenų.

25. Ilgalaikės hedžingo sutartys (P20-P)

Politikos priemonės rūšis: ekonominė priemonė.

Trumpas priemonės aprašymas: Priemonė siekiama iš įmonių avansu nupirkti ŠESD sumažinimo rezultata (heidžingo principu). Siūlomos ilgalaikės sutartys su įmonėmis, inicijuojant ir užtikrinant ilgalaikį ŠESD mažinimą. Tokios sutartys užtikrintų įmonėms fiksuotą valstybės paramą už kiekvieną ŠESD toną, kurią pavyktų sutaupyti atsižvelgiant į pajėgiausias tos dienos aukščiausio lygio technologines priemones, o sutaupytos CO₂e t kaina nustatoma remiantis galimos ilgesnio laikotarpio kainos prognoze. Pavyzdžiui, pasirašoma sutartis su įmone 10-čiai metų, kurioje, atsižvelgiant į pažangiausias šiuolaikines technologijas ir remiantis ES ATL vidutine rinkos kaina, nustatoma fiksuota kaina už 1 toną sumažinto CO₂e. Atliekamas technologinis auditas, vertinant CO₂ išmetimus, įmonė gauna avansinį mokėjimą ir turi apyvartinių lėšų išmetimų mažinimo priemonėms taikyti. Tam tikrais laiko tarpais įmonė pateikia ataskaitą (vykdoma stebėseną). Laikotarpio pabaigoje vėl atliekamas auditas, kiek įmonė sutaupė/sumažino ŠESD kiekį ir ar įvykdė įsipareigojimus (turi būti numatytas lėšų atgavimo mechanizmas neįvykdžius sutarties sąlygų). Priemonės GNG - juridiniai asmenys nedalyvaujantys ATL prekyboje.

Suminis ir metinis numatomas sutaupyti energijos kiekis: Planuojama, ši priemonė leis iki 2030 metų sutaupyti apie 0,11 TWh energijos.

Igyvendinančios institucijos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslinis sektorius: pramonės sektorius.

Priemonės įgyvendinimo veiksmai (darbai): ilgalaikės sutartys su įmonėmis, avansu nuperkant ŠESD sumažinimo rezultata.

Priemonės sutaupytos energijos apskaičiavimo metodika: Energijos sutaupymai bus skaičiuojami vadovaujantis Direktyvoje (ES) 2023/1791 nustatytais reikalavimais.

Stebėseną ir tikrinimą: atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra ir Aplinkos apsaugos agentūra, kurios turės patikrinti statistiškai reikšmingą ir reprezentatyvią duomenų imtį.

Prie energetinio efektyvumo tikslų didinimo prisideda ir kitos priemonės, kaip EE16-P „Miestų kvartalinės kompleksinės renovacijos įgyvendinimas“, tačiau skaičiavimai joms nebuvo atliekami dėl priemonių specifikos (pateikiami prie kitų priemonių).